

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

קונטרס

דרשת שבת הגדול

(חלק ד')

בלשון אידיש

סדר מכירת חמץ, הנוגע למעשה לכל יחיד ועוד אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

המעיון בקונטרס הזה יקבל עלי ספק תועלת גדולה להתאמן ולהתחזק לקיים כל מצות צדיקה וצדקה וצדקה חמץ שריפת חמץ, צדיקה ומכירה, מקומות החמולים, גניזת כלי חמץ, זכירות צמנהג אבותיו, זכירות צמנהג חמץ, חומרות צפסת, זכירות צמנהג אבותיו, זכירות צמנהג חמץ, חומרות צפסת, עיקר החומרות הוא מה שמכניסים לפה, על ידי החומרות זוכים לנשיאת פנים מהקצ"ה, על ידי חומרות צפסת זוכים לאריכות ימים, זכירות ציין לקידוש, ד' כוסות ולכדלה, יין קידוש מרמז ליין המשומר, זכירות צעשיית היין, זכירות למי שיש לו צרעיסע"ם, סדר הגעלה לשניים, לימוד זכות, ארגזים (קעצינעט"ם) שהם למעלה מחנור (גע"ז רענטש), דברים החמולים שמוכרין בארונות מטצה וכדומה, (קלאזע"ם וקאצינעט"ם), תרופות (מעדעלינען) וכיוצא שחוששין שיטערו להם, זכירות צמקרה וצמקפיה, ועוד, די געוואלדיגע אויפטוען פון מאכן א לעטל אין שטוב, ועוד.

יצא לאור ע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיר התורה והחסידות בית שמש

י"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

יצא לאור ע"י

"חברה מזכיי הרבנים העולמי"

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיר התורה בית שמש

להשיג הקונטרסים בטל:

0548436784

יו"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

צעזרת כסס יתצרך

מבוא:

בעמדינו בימים אלו בפרוס חג הפסח הקרב ובא, בזמנים אלו יהודים יראים ושלימים חסידים ואנשי מעשה מדקדקים קלה כבחמורה, רואים לנצל לנכון כל דקה ורגע פנוי להתכונן כראוי וכנכון לקראת החג הגדול והקדוש העומד בפתח, זה בלימוד ההלכות, וזה בניקיון וצחצוח הבית מכל חמץ וכיוצ"ב, וכמובן עסוקים ביותר בהכנת לימי הפסח שיהיה בתכלית ההידור ובתכלית הכשרות.

אי לכך ראינו לנכון להביא לידיעת הציבור החרד לדבר ה' זו הלכה, אודות שאלות ובעיות הלכתיות חמורות שיכולות להימצא בעת שעוסקים בהכנת המצות לכבוד חג הפסח.

ונסיים בעדותו הנוראה של מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה, וכתב בהלכות מצה שכל האוכל מצה ז' ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית, ועיין מה שהוסיף על זה בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל דחשוב גם כן כאילו קיים כל התרי"ג מצוות.

וזה לשון הגה"ק רשכבה"ג החתם סופר זצ"ל שכתב בהשמטות לחו"מ סימן קצ"ו וזל"ק:

"מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארית לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה, אין לנו לא פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, ואם גם היא לא הועילה בידינו בשלימות, ולא עוד, אלא כי תחת יופי שיהיה האכילה של

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח
כל ז' ספק איסור כרת, ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים
חס ושלום, וגם נוציא על זה אלפים, הייטב בעיני ה'
חלילה וחלילה "עכל" ק.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה, ומשה
אמת ותורתו אמת.

נסיים מעין הפתיחה בעמדנו בזמנים נעלים אלו יה"ר
שאי"ה עוד נזכה לאכול עוד בהאי שעתא מן הזבחים ומן
הפסחים בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן.

המו"ל

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

קונטרס דרשת שבת הגדול^ל חלק ד'

אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח פרק א'

סדר מכירת חמץ הנוגע למעשה לכל יחיד

א) מאכלים שיש בהם תערובות מיני דגן בנשאר לו רק קצת יזרוק והרבה ימכור, וארשום איזה מהם שלא נודע: (1 קאר"ן פלעיק"ס. 2) קריס"פ ריי"ס. 3) ריי"ס קעי"ק אם נרשם שיש בו תבואה. 4) מאיאנעז. 5) קעטשאף. 6) פעל"י דא"ו.

ב) טרם הולכין להמורה יעשו בבית רשימה מדויקת מכל החמוצים, ומכל המקומות שחמץ מונח שם. וכן הספרים. וכלים וחפצים שמוכר הדבוק להם ירשום המקום שמונחין שם. (על' להלן אות...).

ג) צריכין למכור הדבוק לכלים שא"א לנקותם כמו טויסטע"ר וכלי לישה, וכן תנור שאופין בו וכיוצא, וכל הני יהיו גנוזין באופן שגונזין חמץ, ויכתוב חמץ הדבוק או המונח.

ד) מאכלים שאין בהם דגן אבל קיים חשש שנעשו בכלים שעושין דגן ויש בהן בליעת חמץ א"צ למכור, אבל צריך להצניעו כדין כלים חמוצים.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

ד*) מוכרין אפילו מאכלים הכשרים לפסח כל שהשתמשו בו באמצע השנה שודאי נפל בו פירווי חמץ כמו צוקער, זאלץ, קאווע, יין, פירות, ירקות וכו'.

ה) חמץ גמור אין מוכרין רק בהפס"מ כיון שנשאר בבית ישראל (טור ומחבר, ורדב"ז, עי' מ"ב תמ"ח י"ב ושעה"צ) וגם משום רוצה בקיומו. וגם די"א שצריך למכור לפני אמירת כל חמירא שאחר שריפה והרבה פעמים השריפה ואמירה ועשית לפני זה. וגם י"א דמכירה הותרה במקרה לא כל שנה (עי' מחה"ש תמ"ח שכ"ג, וריטב"א ר"פ כל שעה). ויש מפקפקין על מכירה כללית שע"י הרב (שו"מ מהד"ב ח"ב סי' ע"ז, שו"ת אורי וישעי תכ"א בשם בעל קרני ראם וכ"כ משמרת שלום סי' ל"ד דמה"ט לא ימכור חמץ גמור ע"י הרב). ועוד דדעת תב"ש דלא מהני מכירה רק בשביל שביטל חמצו ונשאר רק איסור דרבנן (בכור שור, פסחים כ"א). ויש לחוש שלא יבטל בלב שלם (שו"ת עטרת חכמים חו"מ ט"ו). כמה גאוניים וצדיקים לא אכלו חמץ שמכרו שמא לא היו הקנינים כדבעי (הגר"א, עי' מעשה רב השלם אות קפ"ה מספר הנהגות ישרות. הגרע"א איגרות סופרים סי' מ"ח, משכנות הרועים דרוש עת מצוא דף י' בשם הגה"ק מסטרעטין זצ"ל) ולפעמים אין החזרת מכירה אחר החג כדבעי (עי' בה"ל תמ"ח ס"ג ד"ה מכירה גמורה).

ו) לכתחלה ימכור דבר שיש בו ממש (וא"צ להיות חמץ) אפילו אי"ל כלום למכור שלא למכור רק דבוק לכלים ופירוויין.

ז) ישים ללבו לכל בית וקרקע השייך לו האם יש עכ"פ ספק חמץ שם כמו בית דירה בעיר או מדינה אחרת, וכן באנגעלו"י, חנותו ומקום עבודתו, חדר מיוחד במקום אחר. מרתף, בוידע"ס, אז צריך למכור.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

ח) ודוקא מקום שהי' שם תוך ל' לפני פסח או שיבא שם לפני פסח או תוך הפסח, דאל"כ א"צ לבערו ובביטול סגי, ודוקא ספק חמץ אבל יודע שיש חמץ בכל ענין ימכרנו. (עי' סי' תל"ו).

ט) מותר למכור גם דבר המונח בפריזשידע"ר או פריזע"ר אבל אז יהא זה סגור ומסוגר בטוב כמו כל החמוצים, וגם ירשום בשטר מכירה שמונח שם חמוצים הנמכרים.

י) מי שמוכר חמצו שבעיר אחרת יהא ברור אצלו שנמכר לפני זמן האיסור שבאותו מקום ואחר פסח נלקח בחזרה בזמן ההיתר (מוצאי יו"ט) באותו מקום, וע"כ אם הרב שבכאן מוכר גם בליל בדיקת חמץ ולוקח בחזרה בבוקר אחר מוצאי יו"ט אותן חמוצין שהן ממדינה אחרת טוב, ובלא כן יעשה שליח למכור באותה מדינה.

יא) אם החמוצים מונחים במקום שסגור בימי הפסח כגון מקום העבודה וכיוצא, או מרתף או גאראז"ש צריך לרשום בהשטר באיזה אופן יכול הנכרי להשיג המפתח וליכנס ליקח מה שרוצה ויהא זה סמוך למקום החפץ כמו באותו בית או אצל שכן (ולא שהחמץ בארצה"ב ומפתח בירושלים) ואם מכוין לסגור מקום החמץ שלא יוכל הנכרי ליטול החמץ הרי זה הערמה ולא הועיל המכירה (עי' מ"ב תמ"ח ס"ק י"ב).

יב) אם נוסע מהבית ליום או ימים של החג ירשום בהשטר דהמפתח נמצא אצל פלוני השכן הדר בקירוב מקום (שם).

יג) אם החמוצים מונחים בחדר (לא בקלאזעט"ס) מעלה גדולה לכתוב בשטר דהחדר שבו החמוצים משכיר להנכרי הלוקח להחזיק בו כליו ומטלטליו. (עי' היטב תמ"ח מ"ב י"ב י"ט) ואין חשש על המזוזות לאחר פסח.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

יד) לכתחילה ראוי לפרוט כל מין חמץ שיש לו לא לכתוב סתם כל שיש בו חשש חימוץ (מקו"ח תמ"ח סק"ח, ובה"ל סעי' ג' ד"ה בדבר מועט).

טו) אם אינו יודע בדיוק כמה יש לו מכל מין וכן המחיר, יכתוב שהמדידה היא אחר פסח.

טז) מוכרין במחיר הסמוך לשווי של החמץ ויזהר שלא יעלה על המקח הרבה יותר משווי, (וכן לא ימעט הרבה) ואם אין יודע המחיר לא טוב דצריך פסיקת דמים, יכתוב כפי שישומו אותו ג' בקיאין. (בה"ל שם).

יז) יכתוב בהשטר שאם יצטרך איזה דבר יוכל ללקחו וישלם עבורו, וכן שאם יהא לו צורך יוכל ליכנס.

יח) אם יש לו תרופות (מעדיצי"ן) שחושש שיצטרך להם ביו"ט יתנם במקום מיוחד לא עם שאר חמוצים. (דלאו דבר פשוט לסובב אצל החמוצים ותרופות קיל יותר הן משום דבסתם אין אוכלין אותו וליכא למיגזר שיבא לאכלו, והן משום דכמה פעמים יש לו היתר שהיה בבית מעיקר הדין, או אפילו היתר אכילה לחולה, עי' תמ"ח מש"ז סק"ב, ובה"ל סי' ת"מוא"א שם, כת"ס סי' צ').

יט) אם צריך ליכנס באופן מקרה והזדמנות למקום שבו החמץ או לפתוח השאפע, יהיו שנים יחד (עי' אות כ').

כ) אם החדר או הבית שבו החמוצים שמכר צריך להשתמש בו הרבה בחג צריך לכתוב זאת בהשטר, וגם החמוצים יהיו מסוגים תחת מחיצה גבוה י' טפחים (סי' ת"מ ס"ב, עי' שו"ת כת"ס צ', מסגה"ש קי"ד סק"ג).

כא) צריך לדעת שהמכירה היא מכירה גמורה ואם ירצה הגוי לבא בפסח וללקחו לאכלו או להשתמש צריך להסכים דהרי זה שלו, ושאם יחליט הנכרי שאין רוצה למכרו בחזרה אחר פסח מסכים לזה, ואז הו"ל מכירה גמורה.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

כב) אם מוכר דבוק לכלים המונח בטשינע קלאזעט צריך שיהיו מונחין באופן של שאר חמוצים כלהלן.

כג) כל זמירות וסידורים ומעשה ביכלעך (סידורים) ולהבדיל טעלעפאן ביכלעך, או צייטונגען, צריך להניח במקום החמוצים דא"א לנקותו, ומוכר הדבוק והמונח בהם.

כד) גם עם ספרים שמשמש בהם על השלחן כל השנה צריך לנהוג כן.

מקום החמוצים

א) כל הנמכר יהא לכתחלה בחדר בפ"ע וסגור, אם אפשר (וק"ו מכלים בסי' תנ"א, ועי' מ"ב תמ"ח י"ב) וישכיר החדר להנכרי.

ב) לכה"פ יהא במקום שניכר היטב דשם חמץ ולא ישכח וגם קשה להשיגו כקון קשור היטב, או שמכסה היטב כל הדלת ודבוק (דעי"ז דומה למחיצת י"ט דבעינן בחמץ).

ג) אכל קצת דבק (מיסטי"ק או מעסקינג טיי"פ) על הדלת לא מהני וכ"ש אם כבר עשו זה כמה ימים לפני פסח, וגם לכלים שמצניעין לא סגי בזה.

ד) כל שיש בו חמץ דבוק כמו כלים, ספרים, וחפצים, דינו ג"כ כד.

גניזת כלי חמץ

א) באין נקיים כל צרכן אז דינם כמו חמץ הן לענין גדר מקום שמצניעם, והן לרשום על שטר המכירה לעכו"ם, אותו המקום שגם שם מונחין חמוצין הנמכרים.

ב) ג' מדריגות יש בהצנעת כלים:

1) **היותר מובחר**: לסגרם בחדר מיוחד ולהצניע המפתח שלא ילך לשם כלל כל ימי הפסח.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

(2) עיקר ההלכה: להצניע במקום צנוע שאין דרכו לילך לשם כל ימי הפסח כמו בוידעם או מרתף, ועי"ז לא ישכח ולא יבא להשתמש בו בפסח.

(3) אין למחות: בהנותנין אותן בגובה כותל מקום שאין יד אדם מגעת לשם, כיון שצריך טירחא של לקיחת ספסל להגיע לשם.

וע"כ אם במשך שבוע או יותר לפני פסח כבר נהג לדבק קצת לא יסמוך ע"ז אלא ידבק הרבה מאד שצריך טירחא גדולה ובאופן שמשונה הרבה משבוע לפני פסח או יקשרנו.

וכיון דלכתחילה צריך מקום צנוע אין עצה לקיים זה רק ע"י כיסוי פלעסטיק או פאפיר היטב נגד כולו שיהא בגדר זה.

(ה) תנור של כל השנה, אם לא נכשר לפסח בליבון יכסנו היטב מלמעלה למטה מכל הצדדין ככלים שמצניעין. ואם קיים חשש שלא נתנקה מאה אחוזים ימכור הדבוק לו.
(ו) טשיינע קלאזעט.

פרק ב'

די געוואלדיגע אויפטוען פון מאכן א צעטל אין שטוב

א) עס איז כמעט נישט מעגליך יעדער אין שטוב זאל געדענקען אלעס פון יאר צו יאר, בפרט קינדער, וואס אפילו נאכ'ן זאגן פארגעסן זיי, אבער דאס געשריבענע ווארט לייענען זיי איבער און איבער.

ב) אפילו די עלטערע זענען עלול צו פארגעסן דורך די געוואוינהייט פון א גאנץ יאר.

ג) צוגעקומענע קינדער, איידימער און שנירן און אייניקלעך איז דאס דער בעסטער וועג בדרך כבוד זיי זאלן וויסן ווי אזוי מען פירט זיך דא מיט אלע ענינים, און פארמיידן דורך דעם אומאנגענעמליכקייטן.

זהירות במנהג אבותיו

ד) עס ווערט במשך הזמן פארגעסן א סאך מנהגים, בפרט די וועלכע זענען גילטיג נאר איינמאל א יאר.

ה) קינדער נאך די חתונה ליגט זיי נישט גענוג שטארק אין זכרון געוויסע מנהגים פון זייערע עלטערן ווייל זיי לעבן דערמיט ווי נאטורליך, א געוואוינהייט, נישט ווייל ס'מוז זיין. דעריבער דורך אראפצייכענען אלעס שווארץ אויף ווייס בלייבט דאס בעזה"י לזכרון עולם.

ה*) עס איז א גרויסער תועלת אין חינוך איבערצוגעבן ווייטער פאר די קומענדיגע דורות, אלע זהירות און חומרות.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

ו) געסט וועלכע קומען אין שטוב עסן זאלן וויסן אלע מנהגים פונקטליך, וועלכע איז א געוואלדיגע טובה פאר'ן גאסט און פאר בעה"ב בפרט ווען דער גאסט איז אן איש מכובד.

זהירות במשהו חמץ

ז) דער וואס איז אפגעהיט פון א משהו (א פינטעל קליין ווי די שפיץ פון א נאדל) חמץ היט דאס אים ער זאל א גאנץ יאר נישט זינדיגן (באה"ט תמ"ז בשם האריז"ל, מועתק בכל הפוסקים והספרים, עי' פנים יפות בא, ומקורו בזה"ק תצא רפד:).

חומרות בפסח

ז*) חומרות פסח זענען ווי צירונגען פאר די שטוב, ווי מער חומרות אלץ שענער אויסגעצירט (הגה"ק רבי בונם זצוק"ל, מובא בשיח שרפי קודש וסו"ס מי השילוח).

ח) אידישע קינדער פירן זיך נישט בלויז יוצא צו זיין להלכה, נאר מחמיר זיין אלע חומרות פסח (שו"ת גר"ז סי' ו' וא"א בוטשאטש ה' פסח, סי' תנ"ה). דאס מיינט אפילו וואס עפ"י הלכה איז כשר באגעניגענט מען זיך נישט ערמיט (שו"ת ערוה"ב או"ח קל"ה).

עיקר החומרות הוא מה שמכניסים לפה

ח*) די עיקר חומרות דארף זיין ביי עסענווארג (מי השילוח בסופו, בשם הגה"ק ר"ר בונם זצוק"ל).

ט) מצות חמץ איז די ערשטע מצוה וואס כלל ישראל צוזאמען איז מצווה געווארן, מ'האט עס אויפגענומען מיט ליבשאפט און חביבות און מחמיר געווען אן א שיעור (שו"ת מן השמים סי' ע').

י) די עיקר חומרות פון פסח דארף זיין אז צום מויל זאל ח"ו נישט צוקומען קיין שום חשש חמץ, און דארט זאל מען יוצא זיין לכל הדעות (פלא יועץ, ערך פסח).

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

פסח איז דער שורש פון אלע מצוות, דערפאר איז דא גרויסע חומרות (צמח צדיק, ניסן).

יא) ביי השי"ת איז באליבט מדת חסידות פון א איד מער ווי די גוף המצוה (דע"ק ה' ס"ת רע"ו סק"ו).

על ידי החומרות זוכים לנשיאת פנים מהקב"ה

יב) דורך חומרות איז מען זוכה צו נשיאת פנים פון הקב"ה (ברכות כ:): און צו א באזונדערע שמירה פון הימל (בני יששכר תשרי, מאמר ד').

יג) דער וועלכער איז א ריכטיגער מאמין בד' ובתורתו, וועט קיינמאל נישט חוזק מאכן פון איינעם וואס איז מחמיר א חומרא (ד"ח ח"ב יו"ד סי' ל"ט).

יד) דער הייליגער טשערנאבילער מגיד זצוק"ל און דער הייליגער בעל ישמח משה זצוק"ל פלעגן מחמיר זיין פסח אלע חומרות (הנהגת מהר"ן סו"ס מאור עינים, תהל"מ הנהגת יש"מ).

על ידי חומרות בפסח זוכים לאריכות ימים

מ'האט מגלה געווען פון הימל אז ווי מער חומרות, אלץ מער אריכות ימים ושנים איז מען זוכה (שו"ת מן השמים סי' ע'). דאס איז אויסער דעם געוואלדיגן אור לעולם הבא.

פרק ג'

די פאלגענדע רשימה (ליסטע)

די ווייטערדיגע רשימה טוט פארקערפערן די הלכות, מנהגים, מיט אן אוצר פון עצות און אנווייזונגען וועלכע באלייכטן דעם וועג ווי אזוי באהיט צו ווערן מיט די הילף פון השי"ת נישט נכשל צו ווערן ח"ו אין א משהו חמץ נישט אין שטוב און נישט אינדרויסן.

די רשימה קען זיין א פילזייטיגער אויפטוה אין שטוב, ווי מיר האבן פריער דערמאנט און יעדער זאל מוסיף זיין זיינע אייגענע חומרות און צושרייבן.

פרק ד'

זהירות ביין לקידוש, ד' כוסות ולהבדלה,
יין קידוש מרמז ליין המשומר

א) הסוחטין יין ושופכין כל הנסחט למסנתת ותולין המסנתת על כלי, צריך להזהר במה שמשתמשין לקידוש ולהבדלה שלא יהא מגולה לא המונח במסנתת ולא יין צלול הזב ממנו אפילו שעה מועטת לכתחילה, ובעבר עליו לילה כבר יש להסתפק אם ראוי לקידוש ולהבדלה (עי רע"ב ס"א, גר"ז א', מ"ב ג' ח"א כלל ו' אות ז', וערוה"ש ס"ה, וכה"ח שם בשם בא"ח וס' בית יהודה, ושו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי' א', ומ"ש בכה"ח או"י"ב בשם פמ"ג לא מועיל למה שע"ג מסנתת עי' טויר"ד קט"ז, וסתימת שאר כל הפוסקים נגד הפמ"ג, והפמ"ג הניחו בצ"ע, ולבד זאת בדע"ת רע"ב בשם תורת חיים ב"ב דף צ"ז דיין קידוש מרמז ליין המשומר, וע"כ יש להקפיד בגילוי).

זהירות בעשיית היין

א*) הרוחץ הענבים בבורית (זיי"ף) צריך לזהר לשוטפן היטב היטב, ומלאכתן תעשה ע"י בעלי אחריות דוקא, דטבע הדבר שאחר הרחיצה רישומו ניכר ונרגש טעמו בהיין ואם פוגם טעם היין עלול לגרום ספק אם ברכתו בפה"ג, או ראוי לקידוש ולהבדלה (עי' היטב סי' ר"ד ס"ד ומ"א י"ד וח"א כלל נ"ה, ומ"א ר"ב סק"ג ומ"ב ז' וגר"ז ר"ד או"ח).

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

ב) ישנם כמה מינים יין מגיתו (גרעי"פ - זשו"ס) וביניהם שמוזגין במים (עי' באינגרידיענס) וישנם כמה מורי הוראות שמפקפקין בענין דינם לבפה"ג, קידוש, ד' כוסות, והבדלה. דביין גמור קי"ל (רמ"א ער"ב ס"ה וגר"ז שם) דיינות שלנו יותר טובים בלי מזיגה. וע"כ אפילו במים מועטים יש לחוש אם לברך בפה"ג (עו"ת, וא"ר ר"ד י', ובמשנ"י קאפיש לא מתיר יותר משליש מים), והכריעו האחרונים דתלוי אם דרך בנ"א לשתותו **במקום יין** ע"י מזיגה זו (מ"א ר"ד ט"ז ס"ז בשם מהרי"ל, גר"ז, מ"ב, וערוה"ש שם).

ויין המשכר שייך למדוד אם שותין בתור יין או בתור סתם משקה חשובה הממוזג מב' דברים, אבל יין מגיתו הגם שבנ"א שותין וערב לחיד מאן מפיס שהוא בתור יין דלמא שתיית משקה זו עריב עליו, והלא יש השותין בתוך הסעודה יין מעט ממוזג עם הרבה מים באופן שהיין רק אחד מששה שזה וודאי אי"ל דין יין כדאי' בשו"ע סי' ר"ד הנ"ל, וע"כ שמזיגה זו עריבה להם, וה"ה בנ"ד. ודעת כמה מורים להיזהר בזה בפרט במקום ברכה לבטלה שהרבה החמירו בו, ולפעמים גם בס"ס, וכן הפסד קידוש והבדלה דקי"ל דבמקום מצוה יש להדר לצאת מכל הספיקות כמבואר בש"ת מוצל מאש סי' י"ג דאפילו קיום מ"ע דרבנן גם ביש אלף ספיקות החיוב עדיין מוטל עליו, וכ"כ בכו"פ סו"ס ט"ז, ועי' שע"ת ח"א כלל א' פרט ד' או' ח"י, וצל"ח ברכות דף כ"ח, ואכמ"ל).

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

זהירות למי שיש לו ברעיסע "ס

ג) **ברעיסע "ס** אם אפשר יש להסירו לגמרי לפסח משום הבעין (ובלוע). ואם א"א אז צריך לנקותו אצל רופא יהודי הנזהר מחמץ וי"ל הרגשה ואחריות לנקות בכי טוב. לא כמו שעושין כמה רופאים שמנקין באיזה מינוט"ן. וגם אחר הניקיון יש להדיח הפה במשקין החריפין שאפשר להכניס לפה (מאו"ט ווא"ש) ולשהותו איזה רגעים במקום הברעיסעס שאם נשאר משהו יפגם מאכילת כלב כמו ליסטערי"ן וכיוצא. וגם יש מדקדקין לאחר הנקיון לאכול דברים יבשין מחודדין (כעין המצה) שיש באפשרותן ליכנס בחורין וסדקין ולהוציא הנשאר, דאל"כ עלול שהמצה יעשה זאת בפסח. (עפ"י רופא שיניים מומחה והמציאות היום יומית).

וכן נכון מאד שלא לאכול או לשתות שום דבר חם שהיס"ב או דברים חריפים, משך החג משום הבלוע. וגם שאם נשאר משהו לא יפליט, (עי' להלן אות ה' וכאן חמור משום החשש של בעין).

סדר הגעלה לשניים

ד) **סדר** הגעלה לשניים: לאותן שיש להם סתימה (פילינג) או שיניים תותבות, (קרוינג"ן, בריזשע"ס, וכן ברעיסע"ס):

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

1. צריך להזהר מעל"ע לפני הגעלה לא לאכול או לשתות דברים חמים וכן דברים חריפים.
2. מעל"ע לפני הגעלה ינקו השיניים מכל הצדדים וגם בין השיניים היטב.
3. בגמר המעל"ע ינקו השיניים פעם שני כסדר הלוה (דאע"ג דליכא חמץ בעינן נקיות משום הגעלה).
4. ירתיחו מים בקדירת ההגעלה, ומשם יערו לכוס (שאינו לא של חמץ ולא של פסח) ויערו לתוך הפה כשמטה ראשו קצת לצד ימין שיגיע לשיניים שם, וישהה המים איזה רגעים אם אפשר ויפליט המים, ואח"כ יעשה סדר הזה בצד שמאל ואח"כ לשיניים הקודמים. ובגמרו ידיח הפה במים צוננים.
5. יש העושין כסדר הזה ג"פ, ותע"ב. (דבין ג"פ יעלה לו אחד כהוגן, וגם יש לפעמים בשיניים חומר שי"ל דין ספק חרס).
7. אחר הגעלה אין לאכול או לשתות שום חמץ ותערובות חמץ (כגון קאר"ן פלעק"ס, ורייס קריספי"ס, ורייס קעי"ק שיש בו דגן וכ"ש כל מיני סיריעל"ס), דישאר ממנו בין השיניים וכשישתה חמין יבליעו מהנשאר בין השיניים ויחזרו השיניים לקדמותן, וכן בשותה חמין שמכיל חמץ בעצמו כדלהלן, נבלע בשיניים. ואם יש צורך יזהר לנקות השיניים הדק היטב אחר האכילה. והאכילה או שתיה יהא רק צונן. וע"כ ישים לב בכל מאכל הנלקח משוק

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

לדעת תוכנו (אם יש בו ממין דגן או מאל"ט שהוא חמץ, דמצוי הרבה מאכלים שתוכנו חמץ, כגון הנ"ל וגם ריי"ס דרי"ס, קעטשא"פ, חילופי קאפ"י, כמו פאסטוס, ראמ"א, וגם פלעווער"ס לפעמים הן חמץ. ונוגע גם למכירה לגוי.

ה) יש מדקדקין משום חומרא דפסח שלא לאכול ולשתות בפסח חמין או דברים חריפים (כמובן רק אותן שיש להן דברים זרים בשיניים כנ"ל) וכשרוצין לערב בצלים בביצים מטגנים אותן תחילה דמאבד החריפות כמבואר ביו"ד. ותבא עליהם ברכה.

לימוד זכות

הרבה היתרים נאמרו ללמד זכות על מה שאוכלין חמין, ועדיין נשאר מקום להחמיר כלשון הדר"ת יו"ד פ"ט סקי"א וז"ל: הנני מזהיר לכל שואל שראוי ליר"ש שיהיו לו שיניים וכו' וכ"ש לפסח שראוי להחמיר ולעשות חדשות, הטעמים לחוש הם הרבה וארשום רק מעט איזה מהם, הגם שבחמין שבאין לפה לכל היותר מכלי שני עי' שו"ת חת"ס יו"ד סי' צב דרגילין להחמיר ביס"ב גם בכלי שלישי, ובשו"ע הגר"ז תנ"א סעי' ל"ד שלא להקל בפסח אפי' כלי רביעי שהיס"ב רק במניעת שמחת יו"ט כיון דיש מחמירין גם בשאר איסורין, ושיעור יס"ב מחמירין לענין שבת בשיעור שרגילין לאכול ולשתות, ודבר גוש מחמירין ככ"ר אפי' כבר עומד בכלי

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

שלישי, והיתר רוב תשמישו בצונן לא שייך בזה"ז שרגילין בשתיית קאו"ע והיתר שהחומר שעושין ממנו הדברים לא בלעי ליתא דנעשה מחומר של מתכות וגם מחומר ספק חרס. ומהרש"ם ח"א קצ"ז שהי' מקיל גדול החמיר ג"כ בשיניים לענין פסח, ובשיעור יס"ב, וכ"ה בשו"ת יד יצחק ח"ג יו"ד מ"ג. ברכת הפסח לבעל פת"ז סי' ה' אות א', ועי' מנח"י ח"ח סי' ל"ז ואכמ"ל).

ארגזים (קעבינעט"ס) שהם למעלה מתנור (גע"ז רענטש)

ו) ארגזים (קעבינעט"ס) שהם למעלה מגע"ז רענטש צריכין לנקותם היטב. ואם משתמש באותו מקום בפסח לבישול המאכלים צריך לכסות הארגז במקום שמגיע זיעת התבשיל, ב' פעמים, עם דבר העב קצת (דיקע זילבערנע פאפיר) ובאופן זה יוצא מכל פקפוק (עי' שו"ת ערוה"ב או"ח קי"ט, שו"ת משנה שכיר ח"א סי' נ"ז).

דברים החמוצים שמוכרין בארונות מטבח וכדומה, (קלאזט"ס וקאבינעט"ס)

ז) אותן המניחין החמוצים שמוכרין בקלאזט"ס וקאבינעט"ס במקומות שהולכין שם בפסח, אם כבר כמה ימים לפני הפסח מדבקין בדבק ופותחין ונועלין בכל שעה לצורך אי"ז היכר לפסח וצריך לדבקן ערב פסח כשמגיע הזמן ביתר שאת יותר מלפנ"ז שיהא ניכר דכעת אסור לפתחו להשתמש בו, וגם יהא טירחא קצת לפתוח, עי' סימן תמ"ח.

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח
תרופות (מעדעצינען) וכיוצא שחוששין שיצטרכו להם

ז* **מעדעצינען** וכיוצא שחוששין שיצטרכו להם יתנו במקום שאין שם חמוצים הראויין לאכילה כמו שהן, דאז לא גזרינן כשפותח הארגז שיבא לאכול (סי' תמ"ח).

ח **וכן** יש לזהר בכל הנ"ל אות ו' במקומות שמניחים הכלים החמוצים (עי' תנ"א).

זהירות במקרר ובמקפיא, ועוד

ט **נזהרין** שלא להניח בפריזידער או בפריזער מאכלים חמים אפילו כשמונחים בקדירה או קערה כל ימי הפסח (וכן נכון לזהר כל השנה בשביל פסח).

י **המצות** שהסירו הכפולות בבית האפייה עדיין מצוי בהם הרבה (והו"ל מיעוט המצוי) יש לבדוק ולהסירן לפני החג. ומצוי שצד אחד נ' הגון והכפול בצד שני לפיכך יש לבדוק בב' הצדדין היטב.

יא **יזהרו** בפסח ככל האפשר משימוש בפאבליק טלפון (שלא ניקו לשם חג) דעלול פיו ליגע במשהו חמץ וע"כ אם מוכרח להשתמש (וההכרח לא יגונה) יקנח בנייר מקום הפה וירחיקו כפי האפשר מפיו בעת הדיבור.

יא* **הבתי** עיניים (ברילע"ן) קשה מאוד לנקותן כראוי, וע"כ העצה לשרותן כמו 5 מינוטן בתוך

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

זיי"ף - וואסער, ואח"כ לשפשפן בציי"ן בערשטע"ל במקום חיבור הזכוכית להפרעי"ם.
ומי שאפשר לו ילך לחנות תכשיטין (זשולערי סטאר) והוא ינקם ברגעים באלטר"א-סאני"ק ונעשה כמו חדש ממש.

יב) סידורים ובענטשערלעך וספרים ולהבדיל סיפורי מעשיות שלא נזהרו מליתן על השלחן כל השנה אם אין בודק ומבער כל דף ודף צריך ליתנם בין החמוצים. (ישועות חכמה על קש"ע, וחזו"א קט"ז או' ח"י). ולפי המבואר בשו"ע תמ"ב דישראל קדושים נהגו לגרר כל מקום שנגע חמץ כשיש חשש חמץ הדבוק אפי' כל שהו לא ישתמש בו.

יג) המדקדקין וממשיכין מנהג הישן לבשל ולתקן כל המאכלים בבית כמו שנהגו אבות אבותינו מעולם, ושע"ז מיוסד הענין של "פסח מישט מען זיך נישט", שדבר גדול עושין בזה ועליהם ינוחו כל הברכות שבתורה, ברם נחוץ עוד שידברו ויסבירו לבניהם ובני בניהם ענינו, ולעורר לבותיהם לכך.

בעוה"ר עלה הפורץ לקנות מן השוק לפסח, ונתגלגל הדבר עד כדי כך שכבר הולכין גם דרי וויליאמסבורג וב.פ. ומאנסי **להאטעלען לפסח** דבר שלא עלה על הדעת שאצל היימישע אידען יארע כזאת. ושורש הדבר דאחר שסומך בביתו בפסח במאכל ומשתה על רב מובהק פלוני המכשיר, למה לא ילך להאטעל העומדת תחת

דרשת שבת הגדול - אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

השגחת אותו הרב עצמו דממ"נ אם נאמן
בפסח על הפראדוקטן שמכניסין לבית למה לא
יהא נאמן בהאטעל...

לוח השיעורים

לכזית – ביצה – ורביעית

לדעת חזון איש זצ"ל
(שיעור הגדול – של הנו"ב)

לפי חשבון המשקל	לפי חשבון הביצים	
50-45 גרם – בא"י oz. 1.8-1.6 – בחו"ל	חצי ביצה – בינונית (ביצה זמנינית)	זית

זית לי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זוה"ק)

	30 גרם – בא"י oz. 1.1 – בחו"ל	זית
ביצה בינונית (שתי ביצים זמנינית)	100 גרם – בא"י oz. 3.5 – בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה (ג' ביצים זמנינית)	150 גרם – בא"י oz. 5.3 – בחו"ל	רביעית

לדעת ר' אברהם חיים נאה זצ"ל
(שיעור הקטן – של דע"ת)

לפי חשבון המשקל	לפי חשבון הביצים	
25.6 גרם – בא"י oz. 0.9 – בחו"ל	חצי ביצה זמנינית	זית

זית לי"א פחות משליש ביצה, והוא שלש עשיריות ביצה.
(כן ביאר הגר"א שיטה זו במשלי כב, ט, בשם זוה"ק).

	17.3 גרם – בא"י oz. 0.61 – בחו"ל	זית
ביצה זמנינית	57.6 גרם – בא"י oz. 2.1 – בחו"ל	ביצה
ביצה ומחצה זמנינית	86 גרם – בא"י oz. 3.0 – בחו"ל	רביעית